

Demokratia- ja julkisoikeusosasto

EU-oikeus ja tietosuoja

Erityisasiantuntija Amanda Mäkelä

Asiantuntijalausunto

20.10.2025

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

Oikeusministeriön asiantuntijalausunto valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle Euroopan unionin ja Sveitsin valaliiton välisestä sopimuksesta matkustajarekisteritietojen (PNR) siirtämisestä ja käytöstä terrorismin ja muun vakavan kansainvälisen rikollisuuden ehkäisemiseksi ja torjumiseksi (EU-Sveitsi PNR-sopimus) (U 45/2025 vp)

Yleistä

Hallintovaliokunta on pyytänyt oikeusministeriöltä asiantuntijalausuntoa koskien otsikkoa koskevaa valtioneuvoston kirjelmää (U 45/2025 vp). Valtioneuvoston kirjelmä liittyy komission syyskuussa 2025 jakamaan sopimusluonnokseen EU:n ja Sveitsin valaliiton (jäljempänä Sveitsin) välillä matkustajarekisteritietojen (PNR-tietojen) siirtämisestä ja käytöstä terrorismin ja muun vakavan kansainvälisen rikollisuuden ehkäisemiseksi ja torjumiseksi.

Neuvottelut Sveitsin kanssa aloitettiin maaliskuussa 2024. Suomi kannatti EU:n ja Sveitsin välisten PNR-sopimusneuvotteluiden aloittamista. (E 45/2023 vp).

Komissio jakoi syyskuussa 2025 EU:n neuvoston tietojenvaihtotyöryhmälle (IXIM) sopimusluonnoksen EU:n ja Sveitsin välisestä PNR-sopimuksesta. Sopimus

Postiosoite

Postadress

Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite

Besöksadress

Eteläesplanadi 10
00130 Helsinki
Finland

Puhelin

Telefon

0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi

Fax

09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet

E-post, internet

kirjaamo.om@gov.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

muodostaisi oikeusperustan, jonka nojalla lentoliikenteen harjoittajat voivat siirtää PNR-tietoja ja siinä määrättäisiin ennen muuta, miten PNR-tietoja voidaan siirtää Sveitsiin ja käsitellä Sveitsissä. Sopimus sisältäisi lisäksi määräykset EU:n jäsenvaltioiden ja Sveitsin viranomaisten sekä Europolin ja Eurojustin välisestä PNR-tietojenvaihdosta. Sopimus olisi liiteasiakirjoineen kaikkia osapuolia oikeudellisesti sitova. Sopimuksen tekeminen edellyttää neuvoston lisäksi parlamentin hyväksyntää.

Valtioneuvoston kanta

Vastaavasti kuin valtioneuvoston kannassa, oikeusministeriö kannattaa, että EU pyrkii neuvottelemaan Sveitsin kanssa PNR-sopimuksen ja pitää tärkeänä, että neuvottelut saadaan päätettyä mahdollisimman pian. Sopimusluonnos vastaa sisällöltään muiden kolmansien maiden kanssa tehtyjä PNR-sopimuksia ja on identtinen muiden Schengen-maiden kanssa neuvoteltuja PNR-sopimuksia (ks. EU-Norja PNR-sopimus U 4/2025 vp ja EU-Islanti PNR-sopimus U 5/2025 vp).

Valtioneuvoston kirjelmässä todetaan, että sopimusluonnoksessa on saavutettu tasapaino kansalaisten turvallisuuden varmistamisen ja perusoikeuksien kunnioittamisen välillä ja että se sisältää sellaiset suojatakeet, joilla valtioneuvoston mielestä voidaan varmistua sopimuksen yhteensopivuudesta EU:n perusoikeuskirjan keskeisten artiklojen kanssa. Sopimusluonnos kunnioittaa perusoikeuksia ja erityisesti oikeutta yksityisyyteen ja henkilötietojen suojaan sekä antaa lentoyhtiöille niiden toiminnassaan tarvitseman oikeusvarmuuden. Näin ollen oikeusministeriö yhtyy valtioneuvoston kantaan siitä, että neuvottelujen lopputuloksena syntynyt sopimusluonnos on hyväksyttävissä.

Käsittelyn vaihe

Komission päätössuosittelujen käsittely on aloitettu EU:n neuvoston tietojenvaihtotyöryhmässä (IXIM) 29.9.2025. Seuraava IXIM-työryhmän kokous on 27.10.2025. Komissio pyrkii viimeistelemään EU-Sveitsi PNR-sopimuksen sisällön lokakuun loppupuolella sekä luonnostelemaan suositukset EU:n neuvoston päätöksiksi sopimuksen tekemisestä ja allekirjoittamisesta heti tämän jälkeen. Puheenjohtajavaltion on tarkoitus viedä suositukset Coreperiin sekä neuvostoon hyväksyttäväksi mahdollisimman pian, alustavasti heti marraskuun alkupuolella.